

Accenten & Tendensen

Ontwikkelingen op het gebied van integratie, discriminatie,
vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie in Rotterdam

Maart 2017

In Accenten & Tendensen bespreken we de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie in Rotterdam. We belichten in vogelvlucht een aantal gebeurtenissen en politieke discussies uit de tweede helft van 2016 en de eerste maanden van 2017 die laten zien hoe er in Rotterdam gesproken wordt over deze vier thema's.

Accenten & Tendensen is een uitgave van IDEM Rotterdam en verschijnt halfjaarlijks. Dit is de tweede editie van deze publicatiereeks.

In deze editie worden de volgende onderwerpen besproken:

- Discriminatie
- Spanningen in de Turkse gemeenschap
- Radicalisering
- Vluchtelingen in de stad
- Woonreferendum
- Lhbt-emancipatie
- Vrouw/man-emancipatie
- Mensen met een beperking
- Armoede

Discriminatie

Meldingen bij RADAR

RADAR is een antidiscriminatievoorziening (ADV) die onder meer werkzaam is in Rotterdam. ADV's voeren de wettelijke taak uit om klachten of meldingen over discriminatie te registreren en melders bij te staan door te bemiddelen of advies te geven over mogelijke vervolgstappen.

In 2016 registreert RADAR 266 meldingen over discriminatie in Rotterdam. Daarvan worden 236 meldingen gedaan door bewoners van Rotterdam en 30 meldingen door bewoners van een andere gemeente.

Bewoners van Rotterdam kunnen bij RADAR ook melding doen van discriminatie in andere

gemeenten. In 2016 gebeurt dat 87 keer. In totaal ontvangt RADAR van Rotterdammers dus 323 meldingen over discriminatie.

Daarvan gaan 150 meldingen over ras.

Ras is de juridische term voor discriminatie vanwege herkomst (nationale of etnische afkomst) of huidskleur. Al jaren gaan de meeste meldingen bij RADAR over deze discriminatiegrond. In 2016 gaan 73 meldingen over discriminatie op grond van politieke gezindheid, 24 meldingen over discriminatie op grond van godsdienst, 22 meldingen over discriminatie op grond van geslacht, 15 meldingen over leeftijdsdiscriminatie, 15 meldingen over discriminatie op grond van handicap of chronische ziekte en 11 meldingen op grond van seksuele gerichtheid.

Arbeidsmarktdiscriminatie

70 van de 323 Rotterdamse discriminatiemeldingen die RADAR in 2016 registreert, betreffen discriminatie op de arbeidsmarkt. Arbeids- of arbeidsmarktdiscriminatie is een van de meest voorkomende en hardnekkige vormen van discriminatie. Het gaat zowel om discriminatie bij sollicitaties als op de werkvloer.

In Rotterdam heeft de gemeente in maart 2016 het initiatief genomen tot de vorming van het Rotterdams Platform tegen Arbeidsdiscriminatie: [010inclusief](#). In het platform zijn dertien Rotterdamse bedrijven en instellingen vertegenwoordigd. Het gaat om de RET, Politie Eenheid Rotterdam, Humanitas, MKB Nederland, Rabobank, Nationale Nederlanden, Woonstad Rotterdam, Hogeschool Inholland, RADAR, Unique, Tempo-Team, Pameijer en de gemeente Rotterdam. Deelnemers aan het platform wisselen kennis en ervaringen uit om arbeidsmarktdiscriminatie aan te pakken en tegen te gaan.

Zwarte Piet

Op 12 november 2016 vindt de landelijke Sinterklaasintocht plaats in Maassluis. Op die dag vaardigt de burgemeester van Rotterdam een ter plekke aangezegd noodbevel uit. In Rotterdam worden op grond van dit noodbevel 200 demonstranten gearresteerd. Zij waren van plan te demonstreren tegen het racistische karakter van Zwarte Piet. Juristen van de Universiteit van Groningen [oordelen](#) dat het optreden van de gemeente tegen de betogers onevenredig hard is. Volgens [Amnesty International](#) zijn zowel het algehele demonstratieverbod dat in het centrum van Rotterdam gold als het beëindigen van het vreedzame protest disproportioneel.

Etnisch profileren

Etnisch profileren door de politie blijft in de aandacht staan. In oktober 2016 komt een landelijk [onderzoeksrapport](#) uit over proactief politieoptreden. Daaruit blijkt dat etnische minderheidsgroepen relatief zijn oververtegenwoordigd in de zogenaamde proactieve controles, waarbij agenten mogelijke overtreders op straat selecteren en staande houden. Deze oververtegenwoordiging is niet objectief gerechtvaardigd. Dit is een sterke aanwijzing voor etnisch profileren. Van netwerkpartners hoort IDEM Rotterdam dat ook inwoners van deze stad etnisch profileren door de politie meemaken.

Een mogelijk instrument voor het bestrijden van etnisch profileren is het stopformulier: bij elke controle moet de politieagent de reden, de uitkomst van de controle, de naam en het bureau van de betrokken functionaris, en relevante persoonsgegevens van de gecontroleerde persoon (geslacht, leeftijd en etnische afkomst) noteren. Hierdoor kan meer reflectie bij de individuele agent aangewakkerd worden en wordt informatie

verzameld over politiecontroles. De landelijke overheid is hier geen voorstander van. Het stopformulier wordt dan ook niet ingevoerd. In december 2016 is wel de [politie-app](#) uitgebreid met de mogelijkheid om etnisch profileren te melden. Iedereen die een klacht heeft over de politie naar aanleiding van een controle, krijgt in de app de vraag voorgelegd: vindt u dat u etnisch geprofileerd bent?

Spanningen in de Turkse gemeenschap

Mislukte coup poging 15 juli 2016

Op 15 juli 2016 vindt er een staatsgreppoging plaats in Turkije, gepleegd door een deel van de Turkse strijdkrachten. De coup mislukt. Bij gevechten vallen meer dan 300 slachtoffers, waaronder meer dan 170 burgers. Al snel blijkt dat de overgrote meerderheid van de Turkse bevolking tegen de staatsgreep is. President Erdoğan wijst met de beschuldigende vinger naar de islamitische geestelijke Fethullah Gülen. Hij zou de aanstichter van de staatsgreep zijn. Gülen woont in de Verenigde Staten en is een inspiratiebron voor vele Turkse organisaties in Turkije en daarbuiten. Vooralsnog is door de Turkse overheid geen overtuigend bewijs geleverd voor zijn betrokkenheid bij de coup poging. Zelf veroordeelt Gülen de poging. Desalniettemin beschouwt de Turkse overheid na 15 juli de gehele Gülen-beweging als terroristische organisatie. In Turkije zijn inmiddels ambtenaren, militairen, journalisten en leraren met vermeende Gülen-bandens geschorst of ontslagen.

In de nacht van 15 juli gaan in Rotterdam honderden mensen de straat op om te betogen tegen de coup poging in Turkije. Er hangt een gespannen sfeer, in tegenstelling tot een demonstratie in Rotterdam die de dag

erna rustig verloopt. In de weken na de mislukte staatsgreep vinden vele incidenten plaats. Turkse Nederlanders die Gülen-aanhanger zijn of daarvoor worden aangezien, worden bedreigd en geïntimideerd. Turks-Nederlandse organisaties gelieerd aan de Gülen-beweging zijn in de nasleep van de coup poging geregeld het doelwit van bedreiging en vernieling. Daders zijn, voor zover bekend, ook Turkse Nederlanders. Veel Rotterdammers met Turkse achtergrond doen aangifte bij de politie vanwege intimidatie of hebben melding gedaan van discriminatie bij het antidiscriminatiebureau RADAR. Laatstgenoemde ontvangt in [totaal 89 meldingen](#) die betrekking hebben op de nasleep van de staatsgreep poging. Het gaat met name om bedreigingen. Geen ander antidiscriminatiebureau in Nederland heeft zoveel meldingen ontvangen die verband houden met spanningen in de Turkse gemeenschap.

Nederlandse media besteden veel aandacht aan de nasleep van de coup poging. Zo is er [aandacht](#) voor de leegloop van scholen die gelinkt worden aan de Gülen-beweging. Ook de Turks-Nederlandse arts Burhan Karademir doet zijn verhaal in het actualiteitenprogramma [Nieuwsuur](#). Hij werkt in een gezondheidscentrum in Rotterdam en is aanhanger van Gülen. In de maand na de coup poging hebben bijna 150 van zijn patiënten zich uitgeschreven. "Er zijn mensen die al jaren patiënt bij me zijn en nu opbellen om me uit te schelden."

De burgemeester van Rotterdam, Ahmed Aboutaleb, doet vlak na de mislukte staatsgreep een oproep aan Turkse organisaties in de stad om vooral rustig te blijven en de politieke problemen daar niet naar Nederland te halen. Op 18 juli organiseert Aboutaleb een

verzoeningsbijeenkomst met Turkse organisaties. Tot zijn ontsteltenis komen er weinig mensen opdagen. Later verwijt Aboutaleb tijdens [een raadsvergadering](#) Rotterdammers met een Turkse achtergrond een gebrek aan democratische opvoeding. Op 12 september stuurt de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een [brief](#) naar de Tweede Kamer, waarin hij namens het kabinet de verwachting uitspreekt dat Turkse organisaties in Nederland zich onomwonden uitspreken voor de Nederlandse rechtsstaat, en afstand nemen van bedreigingen, intimidatie en groepsdruk.

Spanningen in de Turkse gemeenschap houden aan. De Turkse overheid blijft aanhangers van de Gülen-beweging als terroristen zien. Op 19 januari 2017 doet de gemeenteraad van Rotterdam een oproep aan burgemeester Aboutaleb om meer te doen om het onderlinge wantrouwen binnen de Turkse gemeenschap in de stad weg te nemen. Aboutaleb wenst niet op de zaken vooruit te lopen en wacht op reactie van het kabinet op een onderzoek naar de Turkse inmenging in Nederland. ('Angst regeert nog altijd in Turkse gemeenschap' AD/RD, 20 januari 2017).

Referendum 2017 in Turkije

Op 11 maart 2017 leidt een hoogoplopend conflict tussen Nederland en Turkije tot spanningen en rellen in Rotterdam. De aanleiding is een Turks referendum, waar op 16 april 2017 op gestemd mag worden. Deze gaat over de invoering van een presidentieel systeem dat het bestaande parlementaire systeem vervangt. De zittende president Erdoğan voert een campagne die Turken aanspoort om vóór te stemmen. Veel Turkse Nederlanders mogen tussen 5 en 9 april stemmen in Rotterdam, Amsterdam en

Deventer. In het kader daarvan vinden er bijeenkomsten plaats in Nederland.

In partycentrum De Heerlijkheid in het stadsdeel Hoogvliet was er op 11 maart een besloten bijeenkomst gepland door voorstanders van de ja-stem. De Turkse minister van Buitenlandse Zaken Çavuşoğlu zou er een speech houden. De burgemeester van Rotterdam ziet de komst van de minister echter niet zitten. Door de commotie trekt het partycentrum in Hoogvliet zich terug. Aboutaleb geeft aan dat hij andere mogelijke bijeenkomsten met de minister zal verbieden in zijn stad. Er bestond echter nog een kans dat Çavuşoğlu aanhangers zou toespreken vanuit het Turkse consulaat in Rotterdam, dat immers als Turks grondgebied geldt. Op zaterdag 11 maart krijgt zijn vliegtuig een landingsverbod opgelegd. In de loop van die dag spoedt de Turkse minister van Familiezaken Kaya vanuit Duitsland in haar dienstauto naar Rotterdam. De Nederlandse politie belet haar om vanuit het raam van het Turkse consulaat op de Westblaak een pleidooi te houden voor een ja-stem. Ondertussen hebben zich ruim duizend mensen verzameld voor het consulaat. Rond middernacht wordt Kaya naar een politieauto gebracht en Nederland uitgeleid. De meeste demonstranten druipen uiteindelijk af, maar een minderheid blijft achter. Er ontstaan rellen. De relschoppers worden in de loop van de nacht door de ME verdreven. Twaalf demonstranten worden aangehouden, zeven mensen raken gewond, onder wie een politieagent.

Het conflict zorgt voor onrust en onbegrip. Onbegrip is er bij veel Nederlanders met een Turkse achtergrond, die niet begrijpen waarom de minister geen speech kon houden in Nederland. Onrust is er vooral onder Nederlanders van andere achtergronden,

vanwege de rel en vertoon van Turks nationalisme door de demonstranten. De diplomatieke rel leidt ook tot bedreigingen tegen Turkse Nederlanders. Zo trekt CDA'er Turan Yazir zich terug als lid van de Rotterdamse gemeenteraad, nadat een Turkse krant hem in een artikel aanwijst als medeaanstichter van de diplomatieke rel tussen Nederland en Turkije. Burgemeester Aboutaleb voert na het roerige weekend in volstrekte stilte overleg met Turkse organisaties in de stad om de spanningen te beteugelen. Daarover zegt hij op [RTV Rijnmond](#): "Groeperingen die in het verleden niet met elkaar om de tafel wilden zitten, gingen nu wel met elkaar om de tafel en daar is nu ook werkelijk de wil om met elkaar het gesprek op gang te brengen de komende periode. Dat is winst en heel belangrijk." In de gemeenteraad mondt het debat over de rellen uit in een felle ruzie over de integratie van Turkse Nederlanders. De vergadering wordt zelfs even geschorst om in onderling overleg de gemoederen tot bedaren te brengen.

Radicalisering

Komst orthodox-islamitisch lesinstituut voorkomen

Op 1 juli 2016 bericht [NRC Handelsblad](#) dat de salafistische organisatie Al Nour een oud schoolgebouw aan de Vorkstraat in Feijenoord voor 1,7 miljoen euro heeft gekocht om het om te vormen tot een 'islamitisch lesinstituut'. Radicaliseringsexperts uiten hun bezorgdheid: zij vrezen dat deze school voeding zou kunnen geven aan de radicalisering van moslimjongeren. In de gemeenteraad wordt gevraagd of de komst van dit instituut niet in strijd is met het Rotterdamse antiradicaliseringsbeleid. In werkelijkheid blijkt niet Al Nour, maar de Sheikh Eid Charitable Association te Qatar achter de

aankoop te zitten. De gemeente Rotterdam laat in een [brief](#) weten dat zij met de Sheikh Eid Charitable Association heeft gepraat en deze heeft overtuigd om af te zien van de plannen. Het gebouw zal nu worden gekocht door de gemeente.

Arrestatie terreurverdachte

Op [7 december 2016](#) wordt een 30-jarige man aangehouden in zijn huis in de Van Speykstraat. De politie doet een inval nadat informatie was binnengekomen van de AIVD. De Rotterdammer zou een terroristische aanslag aan het voorbereiden zijn. In het huis vindt de politie een kalasnikov en twee volle magazijnen. Ook liggen er vier dozen met zeer explosief vuurwerk, een groot schilderij van een IS-vlag, mobiele telefoons en 1600 euro contant geld. De burens hadden niets door en zijn dan ook verbaasd dat de verdachte gearresteerd is.

Vluchtelingen in de stad

Komst vluchtelingen naar azc in Beverwaard

Eind augustus 2016 zijn de eerste asielzoekers gearriveerd in het tijdelijke asielzoekerscentrum in Beverwaard. Dit azc staat er voor maximaal 5 jaar. Vluchtelingen verblijven hier in de tijd dat hun asielverzoek wordt behandeld, in afwachting op een woning of totdat ze teruggaan naar het land van herkomst. Er komen minder asielzoekers in het azc dan gepland. De geplande capaciteit was 600, maar nu is het de bedoeling dat er 400 mensen worden gehuisvest, omdat er minder asielzoekers naar Nederland komen. Begin december 2016 zijn er zo'n 450 bewoners. De bedoeling is dus om dit aantal terug te brengen. De bewoners zijn voornamelijk gezinnen, met name afkomstig uit Syrië, Afghanistan en Irak. De kinderen in het azc zijn leerplichtig en gaan zo snel mogelijk naar school. Zij kunnen terecht bij de

basisschool aan de Rijnhauwensingel of het Olympia College.

Toen de bouw van het azc werd aangekondigd, zorgde dat veel voor onrust onder de buurtbewoners. Tijdens een protest tegen de komst van het azc vinden er vernielingen en rellen plaats. Om deze onrust zoveel mogelijk weg te nemen, worden er verschillende activiteiten ondernomen. Zo zijn er vijf bewonersbijeenkomsten georganiseerd waar burgemeester Aboutaleb bij aanwezig was. Er is een beheercommissie ingesteld, waarbij elf betrokken buurtbewoners elke maand vergaderen met de gemeente, politie en het COA om de ontwikkelingen rond het azc te bespreken en overlastsituaties te voorkomen. Voorts zijn er voor omwonenden rondleidingen in het azc georganiseerd.

Huisvesting statushouders

Naast de opvang van asielzoekers die nog in de asielprocedure zitten, heeft Rotterdam ook de opdracht van de Nederlandse overheid om huisvesting te bieden aan asielzoekers die een verblijfsstatus hebben gekregen. In 2016 moet de gemeente 1751 van deze statushouders huisvesten en inburgering aanbieden. Rotterdam slaagt erin om een onderkomen te bieden aan [1455 statushouders](#). De meeste statushouders krijgen een reguliere woning toegewezen. Rotterdam heeft in 2016 ook twee locaties aangewezen waar statushouders voor een periode van 2 jaar worden gehuisvest: in het centrum van de stad aan de Bredestraat, waar ruimte is voor maximaal 40 mensen, en in Hoogvliet, waar 12 mensen een onderkomen krijgen in een leegstaand gebouw aan de Kapershoekseweg. Het gaat om vluchtelingen die in afwachting zijn van gezinshereniging. De komst van statushouders in Hoogvliet leidt tot boze reacties bij de omwonenden. Een informatieavond op 9 november 2016 loopt zo uit de hand dat wethouder Ronald Schneider zich genoodzaakt voelt voortijdig te vertrekken, gevolgd door een joelende menigte en onder

begeleiding van de politie.

Stichting Nieuw Thuis in Rotterdam

In 2016 heeft Stichting De Verre Bergen het initiatief genomen om 200 Syrische gezinnen met een verblijfsvergunning een nieuw thuis in Rotterdam te bieden, zodat ze zo snel mogelijk mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving. Voor dit programma zijn er 200 huizen gekocht die worden verhuurd aan Syrische vluchtelingen. Het initiatief wordt uitgevoerd door een aparte organisatie: Stichting Nieuw Thuis Rotterdam (SNTR).

Het programma bestaat uit een huurwoning, een versnelde taal cursus, het leren kennen van de wijk en de stad, en begeleiding naar passend (vrijwilligers)werk en/of onderwijs. De Erasmus Universiteit, onder leiding van professor Jaco Dagevos (bijzonder hoogleraar Migratie en Integratie) onderzoekt of de gezinnen zich hierdoor inderdaad snel thuis voelen in Rotterdam. Welke gezinnen in aanmerking komen voor het programma, wordt bepaald door de gemeente.

Er komen 5.000 nieuwe sociale huurwoningen bij.

Lage inkomens zijn de dupe van de Woonvisie, vinden tegenstanders. Zij vrezen onbetaalbare huurprijzen en lange wachtlijsten. Het actiecomité Woonreferendum, een verzameling huurdersorganisaties gesteund door oppositiepartij SP, dwingt in de zomer van 2016 met bijna 14.000 handtekeningen een referendum af. Op de dag van het referendum gaan 17 procent van de stemgerechtigde Rotterdammers naar de stembus, niet voldoende om de opkomstdrempel van 30 procent te halen. Op 15 december 2016 stemt Rotterdamse gemeenteraad in met de Woonvisie. Wethouder Schneider, die verantwoordelijk is voor het visiedocument, krijgt van de gemeenteraad wel de opdracht het angstbeeld weg te nemen dat huurders uit hun sociale woning gezet zullen worden, zonder dat daar een redelijk alternatief tegenover staat, aldus een [artikel](#) in AD.

Woonreferendum

Op 30 november 2016 vindt in Rotterdam het woonreferendum plaats, waarbij Rotterdammers voor of tegen de [Woonvisie 2030](#) stemmen. In dit visiedocument zet de gemeente Rotterdam tot 2030 de koers uit voor wonen en huisvesting in de stad. De Woonvisie beoogt onder meer variatie in woningen te bewerkstelligen en een toename van het aantal middeldure en dure woningen te garanderen. Onderdeel van de Woonvisie is het voornemen om een groot aantal goedkope huur- en koopwoningen te vervangen door duurdere. Concreet betekent dit de sloop van 15.000 sociale huurwoningen die 'op' zijn. Op Zuid worden 10.000 goedkope woningen gerenoveerd en/of samengevoegd.

Lhbt-emancipatie

Einde RotterdamV

Vele jaren was RotterdamV (en zijn voorloper RotterdamVerkeert) het Rotterdamse kenniscentrum voor lhbt-emancipatie. Met ingang van 21 november 2016 is RotterdamV gestopt met zijn activiteiten. Het bestuur van achtte de financiële basis voor de organisatie onvoldoende. RotterdamV verrichtte projecten en activiteiten in opdracht van onder meer de gemeente Rotterdam. In een brief aan de gemeenteraad zet het gemeentebestuur uiteen hoe na het verdwijnen van de organisatie de activiteiten op het terrein van lhbt-emancipatie in Rotterdam geborgd blijven. Zo is er afgesproken dat RotterdamV de opgebouwde expertise op het terrein van lhbt-emancipatie

overdraagt aan IDEM Rotterdam. De lopende activiteiten die door RotterdamV werden uitgevoerd, worden overgedragen aan RADAR. Daarbij gaat het onder meer om netwerkontwikkeling door, voor en rond lhbt's, en het versterken van sleutelfiguren uit en voor etnische en religieuze gemeenschappen.

Hulpverlening aan LHBT-jongeren

In januari 2017 doet The Hang-Out 010 een noodkreet over het gebrek aan gespecialiseerde hulpverlening aan lhbt-jongeren. The Hang-Out is een ontmoetingsplek waar lhbt-jongeren in huiselijke setting bij elkaar kunnen komen. Medewerkers merken dat veel lhbt-jongeren die in The Hang-Out komen met serieuze problemen kampen: sociaal isolement, zich thuis niet veilig voelen en ernstige psychische problemen. Voor hen blijkt er nauwelijks gespecialiseerde hulp voorhanden. Als reactie op de noodkreet van The Hang-Out, werpen vier fracties in de gemeenteraad de vraag op hoe de gemeente de hulpverlening voor kwetsbare lhbt-jongeren zo goed mogelijk kan inrichten. Als antwoord hierop hebben de verantwoordelijke wethouders in een [brief](#) uiteengezet hoe de hulpverlening aan lhbt-jongeren op dit moment is geregeld en dat IDEM bezig is met een probleeminventarisatie met betrokken partijen.

Diversity010

In 2016 is Diversity010 van start gegaan, een project dat zich richt op het bespreekbaar maken van seksuele en genderdiversiteit op scholen in Rotterdam. Het uiteindelijke doel is een onderwijsomgeving waarin iedereen openlijk zichzelf kan zijn, ongeacht seksuele voorkeur of genderidentiteit. Leerkrachten van de laatste groepen van de basisschool en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs zijn de doelgroep van het project.

Diversity010 heeft inmiddels een eigen [website](#) met een online test en gratis lespakketten die leraren kunnen gebruiken om seksuele en genderdiversiteit bespreekbaar te maken in hun klas. Daarnaast biedt Diversity010 trainingen aan leraren en verzorgt voorlichtingen in de klas en voor ouders.

Vrouw/man-emancipatie

Straatintimidatie

Meisjes en vrouwen lopen in Rotterdam geregeld aan tegen seksuele intimidatie op straat. Om dit probleem grondig in kaart te brengen, heeft de gemeente een grootschalig onderzoek laten verrichten door de Erasmus Universiteit. Deze is in februari 2017 [gepubliceerd](#). Uit het onderzoek blijkt dat 84 procent van de Rotterdamse vrouwen tussen 18 en 45 jaar in het afgelopen jaar last had van een vorm van straatintimidatie (fluiten, sissen, roepen, beledigen, om seks vragen, achternalopen of in het nauw drijven). Een kleiner deel van de vrouwen (44 procent) geeft aan uitingen meegemaakt te hebben die "irriteerden, tot last waren, kwetsten, beledigden, bedreigden, of beperkten in hun gevoel van persoonlijke vrijheid". Joost Eerdmans (wethouder veiligheid, handhaving en buitenruimte), die opdracht gaf voor het onderzoek, noemt de uitkomsten "heftig". De [onderzoekers](#) van de Erasmus Universiteit hebben bewust niet de etniciteit van de plegers onderzocht, omdat zulke cijfers altijd gebaseerd zijn op vermoedens. Eerdmans heeft echter toch aanvullend [onderzoek](#) laten verrichten naar de etnische achtergrond van de daders door de afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI) van de gemeente Rotterdam. Uit dit onderzoek komt naar voren dat vrouwen vermoeden dat de daders vaak van Marokkaanse (32 procent) of Antilliaanse (18 procent) afkomst zijn.

Voor de [aanpak](#) van het probleem denkt Eerdmans aan meer handhaving, een laagdrempelige melding en betere voorlichting op scholen. Voor de zomer wil de gemeente een aantal maatregelen treffen. Eerst gaat Eerdmans in gesprek met politie, justitie en deskundigen over de resultaten van het onderzoek. Op landelijk niveau heeft Tweede Kamerlid Ahmed Marcouch een [initiatiefwetsvoorstel](#) ingediend waarmee seksueel getinte opmerkingen of gebaren op straat strafbaar worden gesteld. In Amsterdam is op 15 februari 2017 een verbod op straatintimidatie aan de Algemene Plaatselijke Verordening 2008 toegevoegd.

Emancipatiemonitor

Eind 2016 verschijnt een nieuwe editie van de [Emancipatiemonitor](#). Deze brengt tweejaarlijks de voortgang van de emancipatie van vrouwen in Nederland in kaart. Omdat er geen recente cijfers op Rotterdams niveau voorhanden zijn over vrouwenemancipatie, is het interessant om te kijken naar de landelijke cijfers. De Emancipatiemonitor constateert dat vrouwen in Nederland steeds hoger opgeleid zijn, tot een leeftijd van 45 jaar zelfs hoger dan mannen. Toch vertaalt dit zich niet naar een gelijke positie op de arbeidsmarkt. Ook als het gaat om gelijke verdeling van werk, huishouden en zorg is er nog lang geen sprake van gelijkheid. Vrouwen werken overwegend in deeltijd, ook als ze geen kleine kinderen hebben. Mannen houden sterk vast aan hun voltijdse werkweek, ook als ze kleine kinderen hebben. Vrouwen hebben minder vaak een eigen inkomen dan mannen. Dit inkomen is gemiddeld ook lager, allereerst omdat vrouwen vaker niet of in deeltijd werken. Ook per uur krijgen vrouwen gemiddeld minder betaald.

Verborgene vrouwen

In Rotterdam leven naar schatting 200 tot 300 vrouwen in een vorm van gedwongen

isolement. Voor de buitenwereld zijn zij vaak nauwelijks of niet zichtbaar. Om dit isolement te doorbreken, is de gemeente Rotterdam bezig een netwerk van sleutelpersonen op te bouwen. Deze worden gekoppeld aan de experts huiselijk geweld uit de wijkteams. De sleutelpersonen zijn vaak vrijwilligers die het vertrouwen binnen de eigen of een andere culturele gemeenschap hebben en daardoor op plekken komen waar de reguliere hulpverleners geen toegang hebben. De belangrijkste taak van de sleutelpersonen is signaleren en wellicht ook de eerste contacten leggen met verborgen vrouwen. In maart 2017 is een speciaal [informatieblad](#) uitgekomen waarin het profiel van sleutelpersonen wordt beschreven.

Mensen met een beperking

VN-verdrag Handicap

Nederland heeft op 14 juni 2016 het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking geratificeerd. Het VN-verdrag beoogt dat ieder mens in staat moet worden gesteld zelfstandig te leven, ongeacht zijn of haar beperking of chronische ziekte. Het verdrag legt verplichtingen op aan de overheid, werkgevers, scholen en dienstverleners. Zij moeten de maatschappelijke inclusie van mensen met een beperking mogelijk maken. Gemeenten zijn medeverantwoordelijk voor de implementatie van het VN-verdrag. Op 14 juni 2016 zijn namelijk een aantal artikelen aan diverse wetten toegevoegd die verplichtingen opleggen aan gemeenten. Zo is de Kieswet aangepast: voortaan moeten gemeenten ervoor zorgen dat stemlokalen zo zijn ingericht dat kiezers met lichamelijke beperkingen zoveel mogelijk hun stem zelfstandig kunnen uitbrengen. Voorts zijn de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Participatiewet en de Jeugdwet aangepast. De aanpassing in deze wetten betreft een plicht

aan gemeenten om periodiek een plan vast te stellen over hoe zij uitvoering zullen geven aan het VN-verdrag Handicap, zodat inwoners met een beperking volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. De gemeenteraad ziet erop toe dat dit gebeurt. In september 2016 wijdt IDEM een Kennisatelier Discriminatie aan toegankelijkheid en de gevolgen van het VN-verdrag.

Overigens is het VN-verdrag nog niet volledig geïmplementeerd. Op 1 januari 2017 had namelijk het Besluit toegankelijkheid van kracht moeten zijn die de norm tot toegankelijkheid regelt. De bedoeling is dat dit besluit plichten oplegt aan dienstverleners als horecagelegenheden, musea, winkels, bioscopen, verzekeraars en zorginstellingen om aanpassingen te doen voor mensen met een beperking en hulphonden toe te laten.

Toegankelijkheid

De norm van toegankelijkheid is al langer geldig voor diverse terreinen. Een daarvan is het openbaar vervoer. Zo moeten vanaf 1 januari 2016 bushaltes toegankelijk zijn voor mensen met een beperking op grond van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBH/CZ). Het Provinciaal Platform Mobiliteit van Zorgbelang Zuid-Holland constateert in een [onderzoek](#) dat dit slechts bij 23 procent van de Rotterdamse bushaltes het geval is. Daaruit blijkt: ook al wordt er een norm gesteld in de wet, dan wordt deze in de praktijk niet altijd bewerkstelligd.

Armoede

Armoede en schuldenproblematiek in Rotterdam: omvang

Binnen de IDEM Kennisateliers is bezorgdheid geuit over armoede en de onevenredige manier waarop dit inwoners van de stad raakt. Vooral de relatie tussen gender en armoede wordt genoemd: vrouwen lopen een groter

risico om in armoede te leven. Armoede treft ook vaker Nederlanders met een migratieachtergrond en mensen met een beperking.

Volgens het [CBS](#) is landelijk het hoogste risico op armoede in Rotterdam. In 2013 liep 18,7 procent van de Rotterdamse huishoudens risico op armoede. Volgens de Rekenkamer van de gemeente kampen 26.000 Rotterdammers met zware schulden: 5,3 procent van de stadsbevolking. In Amsterdam (3,4 procent), Den Haag (4,3 procent) en Utrecht (2,1 procent) liggen die percentages een stuk lager. Bovendien leven volgens de Rekenkamer 50.000 huishoudens (100.000 Rotterdammers; een op de zes inwoners) 'op het randje': zij lopen het risico dat de schulden hen boven het hoofd gaan groeien.

Armoede en kinderen

Bijna 20 procent van de Rotterdamse kinderen leeft in armoede, volgens een onderzoekreeks van het Verwey-Jonker Instituut. Daarmee heeft Rotterdam het hoogste percentage van het land.

Sinds 2009 stijgt in Nederland het aantal kinderen dat in armoede leeft. In totaal gaat het in 2015 om 225.700 kinderen in Nederland. Dat komt overeen met circa 1 op de 15 kinderen (in 2009 was dat 1 op de 20 kinderen). Na Rotterdam leven in respectievelijk Heerlen en Amsterdam de meeste kinderen in armoede. In beide gemeenten gaat het om zo'n 14 procent. De [landelijke overheid](#) geeft vanaf 2017 100 miljoen euro extra uit aan het bestrijden van armoede onder kinderen. Gemeenten moeten er in samenwerking met de fondsen en stichtingen voor zorgen dat 85 miljoen hiervan in natura terechtkomt bij kinderen. Dit gaat via een zogenaamd kindpakket. Via één loket kunnen ouders op een eenvoudige manier een

vergoeding aanvragen voor zaken als schoolreisjes, schoolspullen, contributies voor de sportvereniging, sportattributen en culturele activiteiten als muziek- of dansles.

Schuldhelpverlening

Veel mensen hebben zoveel schulden dat zij hier niet op eigen kracht uit kunnen komen. Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van schuldhelpverlening aan inwoners die hun schulden niet kunnen aflossen. In maart 2017 publiceert de Rekenkamer een [onderzoek](#) waaruit blijkt dat de schuldhelpverlening de meeste Rotterdammers die problematische schulden hebben niet bereikt. De procedure om een regeling aan te vragen is te ingewikkeld. Slechts 8 procent van de Rotterdammers met problematische schulden dient een aanvraag in bij de gemeentelijke kredietbank. In de periode 2012-2015 is de gemiddelde schuld van de 26.000 Rotterdammers die hun zorgpremie niet meer kunnen betalen gestegen van 41.000 euro naar bijna 46.000 euro. Het onderzoek van de Rekenkamer wijst ook uit dat mensen met schuldproblemen meestal geen individuele begeleiding krijgen, zoals ondersteuning van het wijkteam. Voor de periode 2016-2019 heeft de gemeente Rotterdam een nieuw beleid vastgesteld ten aanzien van schuldhelpverlening. Maar volgens de Rekenkamer zal dit weinig bijdragen aan het verminderen van inwoners met problematische schulden.

Vooruitblik

Op de vraag welke thema's komende maanden zullen spelen in Rotterdam, schetsen we hieronder een aantal ontwikkelingen waarvan we verwachten dat

ze van invloed zijn op het samenleven in de stad.

Spanningen binnen de Turkse gemeenschap

De nasleep van het diplomatieke conflict tussen Nederland en Turkije zal waarschijnlijk voor meer spanningen zorgen binnen de Turks-Nederlandse gemeenschap. Op 16 april is er in Turkije het referendum rondom de invoering van een presidentieel systeem. Tussen 5 en 9 april kunnen Turkse Nederlanders daarover hun stem uitbrengen op locaties in Rotterdam, Amsterdam en Deventer.

VN-verdrag Handicap

Gemeenten hebben een belangrijke taak bij de uitvoering van het VN-verdrag voor mensen met een beperking. Zo hebben zij de wettelijke plicht om periodiek een plan vast te stellen over wat zij doen om inwoners met een beperking volwaardig te kunnen laten deelnemen aan de samenleving. De vraag is hoe Rotterdam deze wettelijke plicht gaat invullen.

Straatintimidatie

Onderzoek verricht in opdracht van de gemeente Rotterdam toont aan dat meisjes en vrouwen geregeld met seksuele intimidatie op straat te maken krijgen. De vraag is hoe de gemeente dit probleem zal aanpakken.

Polarisatie

De uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart 2017 laat zien dat het electoraat aan het polariseren is in Rotterdam. In sommige wijken zijn de PVV en DENK - twee partijen die in hun publieke uitingen recht tegenover elkaar staan - de grootste partijen. De vraag is of dit ook daadwerkelijk effect heeft op de verhoudingen in de stad, vooral in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen

in maart 2018, waar mogelijk zowel DENK als de PVV aan zullen meedoen.

Verder lezen?

IDEM Rotterdam geeft ook Stadsbeelden uit, die een overzicht geven van de beschikbare feiten en cijfers per thema: [integratie](#), [discriminatie](#), [vrouw/man-emancipatie](#) en [lhbt-emancipatie](#). Waar relevant zijn deze Rotterdamse gegevens in een landelijke context geplaatst. De Stadsbeelden worden regelmatig geactualiseerd.